

В.С. АДАМОВСЬКА, канд. екон. наук, доц., К.Ю. САМАРСЬКА, студентка,  
Криворізький національний університет

## ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА РІВЕНЬ ПОЛІТИЧНИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Демократія – це цінність, до якої прагне український народ протягом багатьох років. Проте перехід до демократії – це складний процес, який несе в собі не лише можливості, але й ризики. Процес демократичної трансформації безумовно є тривалим та складним, адже він потребує глибоких змін у політичній, економічній та соціальній сферах життя суспільства. Я можу виділити три основних етапи: демонтаж авторитарного режиму, перехідний період, закріплення демократії. Це лише загальні етапи які кожна країна проходить по-своєму. Демократична трансформація – це не одноразова подія, а постійний процес, адже потребує постійного розвитку та вдосконалення [0].

Політичні ризики, що виникають у процесі демократичної трансформації, мають значний вплив на цей процес. Зовнішній тиск, особливо російський, сповільнює процес євроінтеграції та демократичних реформ, примушуючи враховувати зовнішні фактори та ризик можливого конфлікту з іншими країнами. Наприклад, як було в ситуації з Грузією після революції 2003 року, коли Росія активно втручалася в її внутрішні справи. Політична нестабільність в Україні виявляється у ряді важливих аспектів, зокрема в частих змінах влади. Політичні кризи, такі як Помаранчева революція (2004), Революція гідності (2014), а також війна з Росією, що триває з 2014 року, є свідченням непостійності політичної ситуації. Вуличні протести, такі як Євромайдан (2013-2014) відображають недовіру громадян до владних структур та прагнення активно впливати на політичну арену країни.

Фактори, які впливають на рівень політичних ризиків у країні, є важливими для розуміння динаміки політичних процесів. Рівень демократії виявляє значний вплив на ці ризики, де країни з більш стійкими демократичними інституціями, такими як Швеція та Норвегія, мають менший рівень політичних ризиків. У таких країнах спостерігається стійка політична система, незалежна судова система, сильна партійна структура та активне громадянське суспільство, що сприяє зменшенню ризиків. З іншого боку, країни з нестабільними демократичними інституціями, такі як Росія, Венесуела та Зімбабве, характеризуються високим рівнем політичних ризиків через нестабільність політичної системи, корупцію, незахищеність прав людини та слабкість правової системи.

Крім того, економічна ситуація впливає на рівень політичних ризиків, де країни з нестабільною економікою, такі як Греція, Аргентина та Україна, мають більший ризик через економічні кризи, безробіття та соціальну нерівність. Країни з стійкою економікою, Німеччина та Швейцарія, характеризуються низьким рівнем політичних ризиків через економічне зростання, стабільність.

На сьогоднішній день економіка України зазнає викликів, зокрема, внаслідок війни у країні та геополітичної нестабільності в регіоні. Військовий конфлікт спричинив значні втрати, як людські, так і економічні, і змусив країну перерозподіляти бюджетні кошти на потреби оборони, зменшуючи ресурси для соціальних та економічних реформ.

Важливо пам'ятати, що політичні ризики не є неминучими. Завдяки свідомим діям українського народу та його політичних лідерів, Україна може подолати ці ризики і стати стійкою та процвітаючою демократією. Однак, війна призводить до зменшення ресурсів для проведення реформ через перерозподіл бюджету на військові потреби, падіння економіки. Це сприяє зростанню соціальної напруженості в країні, яка проявляється у внутрішньо переміщених осіб, біженцях та економічній нерівності, що складають значний виклик для демократичного розвитку України.

Завдяки єднанню українського народу, підтримці з боку Заходу та активності громадянського суспільства, Україна може успішно подолати всі виклики і стати стійкою та процвітаючою демократією. Війна з Росією робить цей процес ще більш складним, але не робить його неможливим.

### Список літератури

1. Homepage. International Republican Institute. URL: <https://www.iri.org/> (дата звернення: 21.03.2024).